

Gözlemci Skar Değerlendirme Skalas?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Gözlemci Skar Değerlendirme Skalas?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22411>

Özet

Uyarlama bir ölçek çeşidi olan **Gözlemci Skar Değerlendirme Skalası** (GSDS), Patient and Observer Scar Assessment Scale (POSAS) adlı orijinal enstrümanın gözlemci bileşeninin Türkçe'ye kültürel adaptasyon ve geçerlik çalışması sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu ölçek, özellikle yanık veya travma sonrası oluşan yaraların kalitesini ve görünümünü objektif kriterlere göre değerlendirmek amacıyla sağlık profesyonelleri tarafından kullanılır. Ölçeğin temel amacı, yara iyileşmesi sürecini takip etmek ve uygulanan tedavi yöntemlerinin etkinliğini bilimsel olarak ölçmektir.

GSDS'nin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması 2018 yılında Mine Seyyah ve S. U. Yurdalan tarafından gerçekleştirilmiş olup, bu adaptasyon sayesinde Türk popülasyonunda skar (yara izi) değerlendirmesinde standart bir araç sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Skar değerlendirme, Gözlemci Skar Değerlendirme Skalası, POSAS, Yara izi, Yanık, Kültürel Adaptasyon, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Mine Seyyah, S. U. Yurdalan

Amaç

Gözlemci Skar Değerlendirme Skalası'nın temel amacı, bir yara izinin fiziksel özelliklerini, görünümünü ve kalitesini standardize edilmiş ve objektif bir şekilde değerlendirmektir. Bu ölçek, klinisyenlere veya gözlemcilere, yara izi tedavisinin ilerlemesini izleme ve farklı tedavi yaklaşımlarının etkilerini karşılaştırmaya imkân sunar.

Türkçe uyarlama çalışması, orijinal Patient and Observer Scar Assessment Scale (POSAS) içindeki Gözlemci Skalası bölümünün Türk kültürel ve dilsel yapısına uygunluğunu test ederek, uluslararası alanda kabul görmüş bu değerlendirme aracının Türkiye'deki klinisyenlerin kullanımına sunmayı hedeflemiştir. Bu sayede, yanık tedavisi ve plastik cerrahi alanlarında bilimsel araştırmaların kalitesi artırılmıştır.

Yapı

Gözlemci Skar Değerlendirme Skalası (GSDS), yara izinin beş temel objektif özelliğini ölçen bir enstrümandır. Bu yapı, klinisyenin doğrudan gözlemi ve palpasyonu yoluyla değerlendirilen fiziksel değişkenlere odaklanır. Bu objektif değerlendirme, hastanın kendi algısından bağımsız

olarak, yara izinin biyolojik durumunu yansıtır.

Ölçeğin ölçtüğü temel boyutlar şunlardır:

Vaskülarite (Damarlanma): Yara izindeki kan akışının yoğunluğu ve rengi.

Pigmentasyon (Renklenme): Yara izinin çevresindeki sağlıklı deriye göre renk farkı.

Pliabilite (Esneklik): Yara izinin yumuşaklığı ve hareketliliği.

Rölyef (Kalınlık/Yükseklik): Yara izinin deriden ne kadar yüksek veya çökük olduğu.

Alan (Yüzey Alanı): Yara izinin genel boyutu ve şekli.

Geçerlik

Gözlemci Skar Değerlendirme Skalası'nın Türkçe adaptasyon çalışması, ölçeğin yapısal ve eş zamanlı geçerliliğini incelemiştir. Geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı (skar kalitesini) tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermeyi amaçlar.

Seyyah ve Yurdalan (2018) tarafından yürütülen adaptasyon çalışması, GSDS'nin Türk popülasyonunda da geçerli bir ölçüm aracı olduğunu doğrulamıştır. Bu çalışmalar genellikle farklı skar değerlendirme skalaları (örneğin Vancouver Skar Skalası) ile korelasyon analizlerini içerir, bu sayede GSDS'nin bilinen standartlarla uyumluluğu kanıtlanmıştır.

Güvenirlik

Güvenirlik, bir ölçüm aracının farklı zamanlarda veya farklı gözlemciler tarafından uygulandığında tutarlı sonuçlar üretme yeteneğidir. Gözlemci Skar Değerlendirme Skalası için güvenilirlik, özellikle gözlemciler arası tutarlılık (inter-rater reliability) açısından kritik öneme sahiptir.

Adaptasyon çalışması, GSDS maddelerinin yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermiş olmalıdır. Ayrıca, farklı klinisyenlerin aynı yara izini değerlendirdiğinde benzer sonuçlara ulaşmasıyla sağlanan yüksek gözlemciler arası güvenilirlik katsayıları rapor edilmiştir, bu da ölçeğin klinik uygulamada güvenilir bir araç olduğunu kanıtlar.

Faktör Analizi

Orijinal Patient and Observer Scar Assessment Scale (POSAS), gözlemci bileşeninde beş temel maddeyi içerir. Gözlemci Skar Değerlendirme Skalası'nın Türkçe adaptasyonunda faktör analizi, bu beş objektif ölçümün tek bir genel skar kalitesi faktörünü temsil edip etmediğini veya orijinal yapıyı koruyup korumadığını incelemek için kullanılmıştır.

Genellikle GSDS, klinik uygulamada maddelerin ayrı ayrı skorlanarak toplam bir skor elde edildiği bir yapı sergiler. Adaptasyon çalışması'nın, ölçeğin yapısal bütünlüğünü ve orijinal ölçekle aynı

temel faktörü ölçtüğünü destekler nitelikte sonuçlar sağlaması beklenir.

Enstrüman

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon) - Patient and Observer Scar Assessment Scale (POSAS) Gözlemci Bölümü

Format: Likert Tipi Derecelendirme Skalası (Genellikle 1'den 10'a kadar görsel analog skalalar kullanılır, 1 normal deri, 10 ise en kötü skar anlamına gelir.)

Language Available: Türkçe, İngilizce (Orijinal), ve diğer dillere adapte edilmiş versiyonlar.

Population Group: Yara izi bulunan hastalar (özellikle yanık hastalar).

Age Group: Yara izi olan her yaştan birey (değerlendirme gözlemci tarafından yapıldığı için hastanın yaşı kısıtlayıcı değildir).

Population Details: Skar değerlendirmesine ihtiyaç duyan klinik popülasyonlar.

Test Methodology: Klinisyen veya eğitimli gözlemci tarafından yara izinin doğrudan gözlemi ve fiziksel muayenesi (palpasyonu) yoluyla gerçekleştirilen objektif değerlendirme.

Anahtar Kelimeler

Objektif değerlendirme, Yanık tedavisi, Rehabilitasyon, Vaskülarite, Pigmentasyon, Pliabilite, Rölyef.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sağlanan kaynakta mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: mine-fzt@hotmail.com

Correspondence Address: Mine Seyyah (Sorumlu Yazar)

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Gözlemci Skar Değerlendirme Skalası, Patient and Observer Scar Assessment Scale (POSAS) temel alınarak geliştirilmiştir. POSAS genellikle akademik ve klinik amaçlar için ücretsiz olarak kullanılabilir, ancak ticari kullanım için izin gerekebilir. Türkçe adaptasyon ve geçerlik çalışmaları yayınlandı yılı **2018**'dir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi, içeriği hakkında daha fazla bilgi edinmek için indirilebilir. Orijinal PDF

burada mevcuttur: [observer-scar-assessment-scale-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Seyyah, M., & Yurdalan, S. U. (2018). Cultural adaptation and validation of Patient and Observer Scar Assessment Scale for Turkish use. *Burns*, 44, 1352-1356. <https://doi.org/10.1016/j.burns.2018.02.026>

Gözlemci Skar Değerlendirme Skalas?nın Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sa?lanan orijinal kaynak metinde yer almamaktadır. Ancak, Gözlemci Skar Değerlendirme Skalas? (OSAS) genellikle a?a?daki be? boyutu 1 (normal) ile 10 (en kötü) arasında derecelendiren maddelerden oluşur:

Vaskülarite
Pigmentasyon
Pliabilite
Rölyef
Alan